

Om opdeling af restindkomst mv.

Resumé:

Behandlingen af restindkomsten i ADAMs forbrugsbestemmelse repeteres. Nye data for restindkomst præsenteres, og nye estimationsforsøg skitseres. Andre variabler og muligheder i sammenhængen berøres kort.

restindk.pud

Nøgleord: Forbrug, skat, restindkomst, renteindtægt

1. Indledning

Komponenterne i ADAMs udtryk for disponibel indkomst, $Yd8$, falder i to hovedgrupper. Den ene indgår ulagget, mens den anden indgår i et fordelt lag. Første gruppe består af løn, indkomstoverførsler og indgående skatter, bortset fra selskabsskat. Sidste gruppe fremgår af ADAMs ligningssystem – oven i købet af første ligning:

$$Ydr8 = Yrp + Yrs + Yrh + Tipp2 - Sds - .9(pipb \cdot flpvb + pipm \cdot flpm2) \quad (1)$$

$Ydr8$	Disponibel restindkomst
Yrp	Restindkomst til personer
Yrs	Restindkomst til selskaber
Yrh	Restindkomst i boligbenyttelse
$Tipp2$	Private ikke-finansielle sektors renteindtægter, netto
Sds	Selskabsskat mv.

Ligningens sidste led er et udtryk for afskrivninger på private bygninger og maskiner mv.

At der i ligning 1 indgår tre variabler for restindkomst afspejler, at det tidligere har været forsøgt at sondre mellem disse i forbrugsbestemmelsen – for Yrh også med konsekvens i en periode. Forsøgene daterer sig navnlig til 1984. Baggrunden var en formodning om, at restindkomst til personer, dvs. i virksomheder uden for selskabssektoren, havde forbrugsvirkning svarende til fx løn, mens restindkomst til selskaber som udgangspunkt ingen forbrugsvirkning havde.¹ Den særlige karakter af boligområdet førte til at Yrh blev holdt for sig.

Imidlertid faldt disse forsøg negativt ud. Bl.a. generede det voldsomt, at udskillelsen af Yrs af Yd førte til forbrugskvoter, der var større end 1.

Opdelingen blev dog udnyttet i skattebestemmelsen og har været det siden.

2. Nye ønsker

I de seneste år er der fremstået ønsker om, at der igen til forbrugsbestemmelsen blev kigget på opdelingen mellem selskaber og personer eller – som det hedder nu – husholdninger. Baggrunden herfor kan kort skitseres. For det første er tiden gået; nye observationer et fremkommet og nye synsvinkler anlagt. For det andet er der sidenhen indført et formueudtryk i forbrugsbestemmelsen. En

¹Disse forsøg fulgte en række andre forsøg vedrørende behandlingen af restindkomst. Jf. *Privat forbrug og boliginvesteringer i ADAM* (Arbejdsnotat nr. 24, 1988).

revurdering af opdelingen af restindkomst i denne ramme kan under alle omstændigheder forekomme betimelig; bl.a. kan problemet om forbrugskvotens størrelsen synes mindre betændt, når et formueled indgår. Endelig er der for det tredje fremkommet nye data, idet projektet i nationalregnskabets regi om opdeling på institutionelle sektorer er blevet afrundet med opstillingen af en balance for husholdningssektoren fra og med året 1981.²

3. Nye data

De nye nationalregnskabstal for husholdningssektoren åbner mulighed for en vurdering af, hvad der nu indgår i ADAM, jf. ligning 1.

ADAMs serie for restindkomst i husholdningerne, Y_{rp} , fastlægges ud fra restindkomsterne i ADAMs erhverv ved hjælp af et sæt af fordelingsnøgler (parametre). Disse nøgler er i alt væsentligt bestemt ud fra indkomststatistikken for årene 1976-80. Da der her er tale om indkomster efter afskrivninger (dvs. netto), kan selve konstruktionen siges af indebære en undervurdering af Y_{rp} .³

Nationalregnskabets serie for restindkomst i husholdningerne er i princippet fastlagt på samme måde. Her sker fordelingen imidlertid for erhvervene på laveste aggregeringsniveau i nationalregnskabet. Datagrundlaget er her registerbaseret moms- hhv. lønsumsstatistik.

Nationalregnskabets serier på erhvervsniveau kan aggregeres til ADAM-erhverv og udtrykkes som andel af dette erhvers samlede restindkomst, by_{rp} . Disse serier kan så sammenlignes med de parametre, der benyttes i fastlæggelsen af ADAMs Y_{rp} .

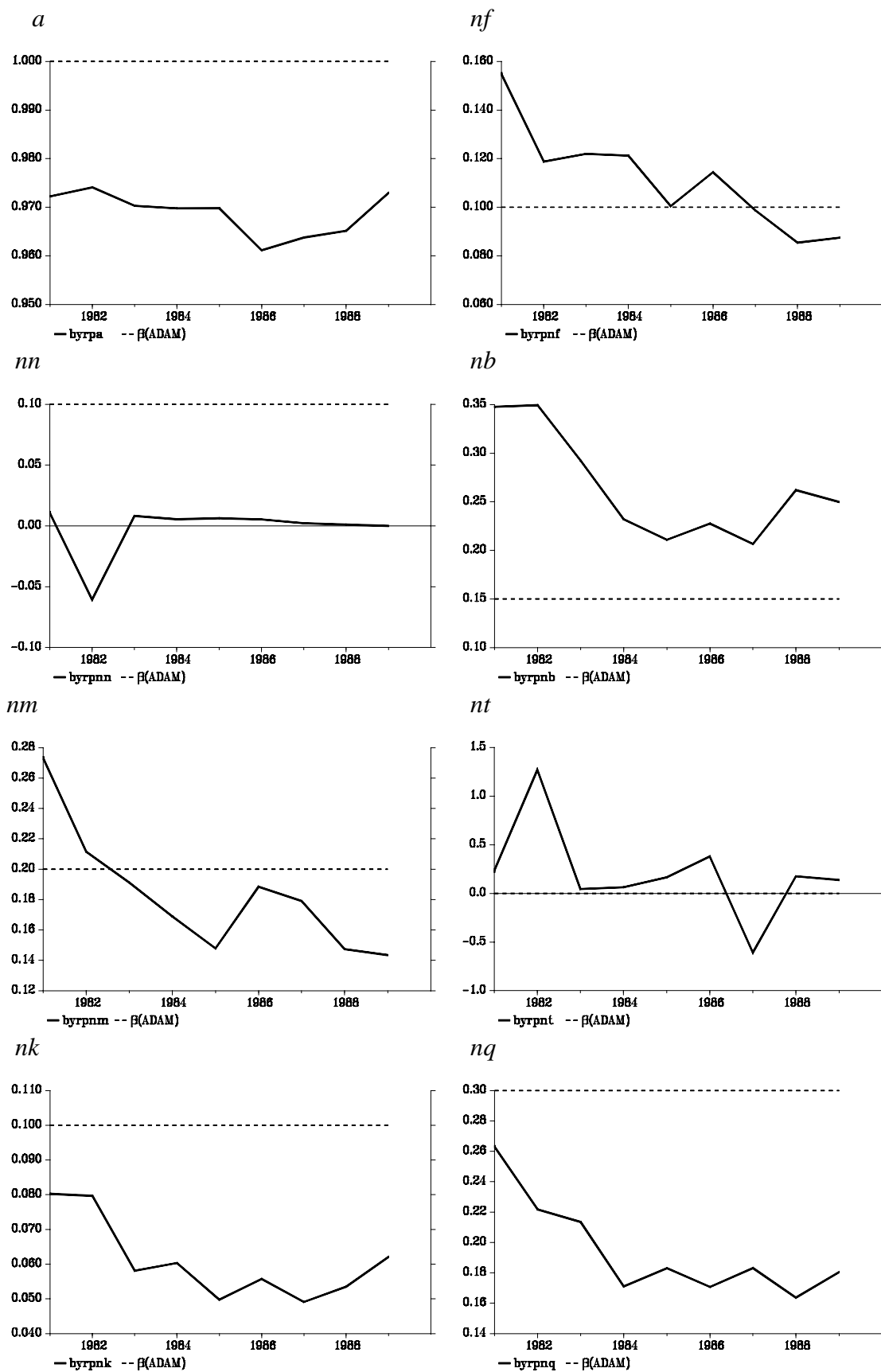
Dette er sket i figur 1. Billedet kan synes lidt flimrende. For nogle erhverv kan der med lidt god vilje hævdes stabilitet over tid (a , nn , b , qh); ét (nt) er måske ikke overraskende meget specielt; for de øvrige må der nærmest konstateres en faldende tendens over den dækkede periode. Sammenligningen kan vanskeligt siges at underbygge brugen af faste fordelingsnøgler over tid.

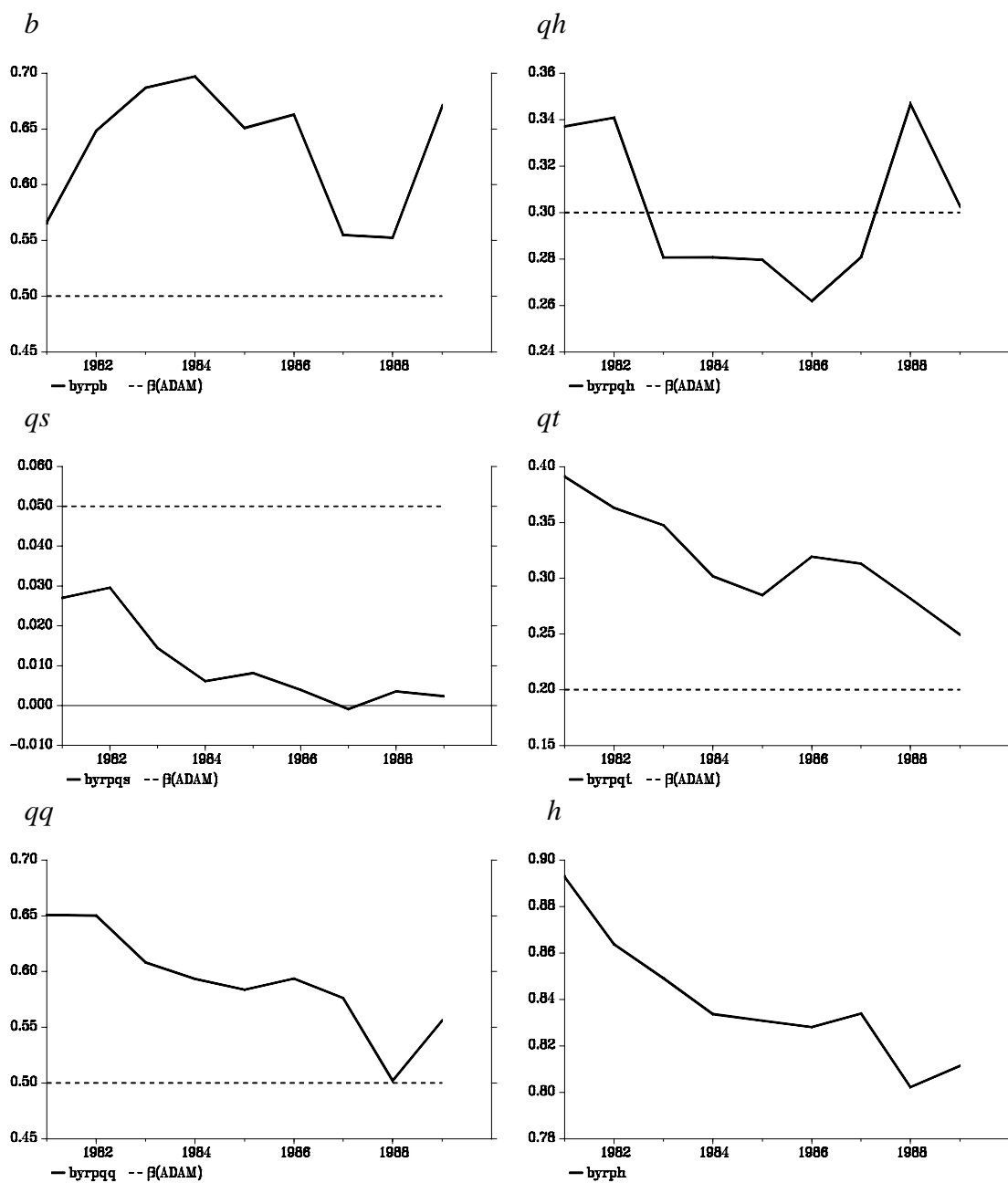
Derimod synes den oprindelige bekymring for, at Y_{rp} var undervurderet, overdreven. I figur 2 vises nationalregnskabets serie for restindkomst i husholdningerne og den mest sammenlignelige ADAM-størrelse. Der er ikke noget niveauproblem, men ADAM-serien udviser større vækst, jf. ovenfor om udviklingen i erhvervene. Bevægelserne kan genkendes fra den ene serie til den anden; men der er også forskelle.

²Jf. *Nationalregnskab, offentlige finanser og betalingsbalance 1990:2* (Statistiske Efterretninger). Se også *Nationalregnskabsstatistik 1991*, tabel 4.46-4.50.

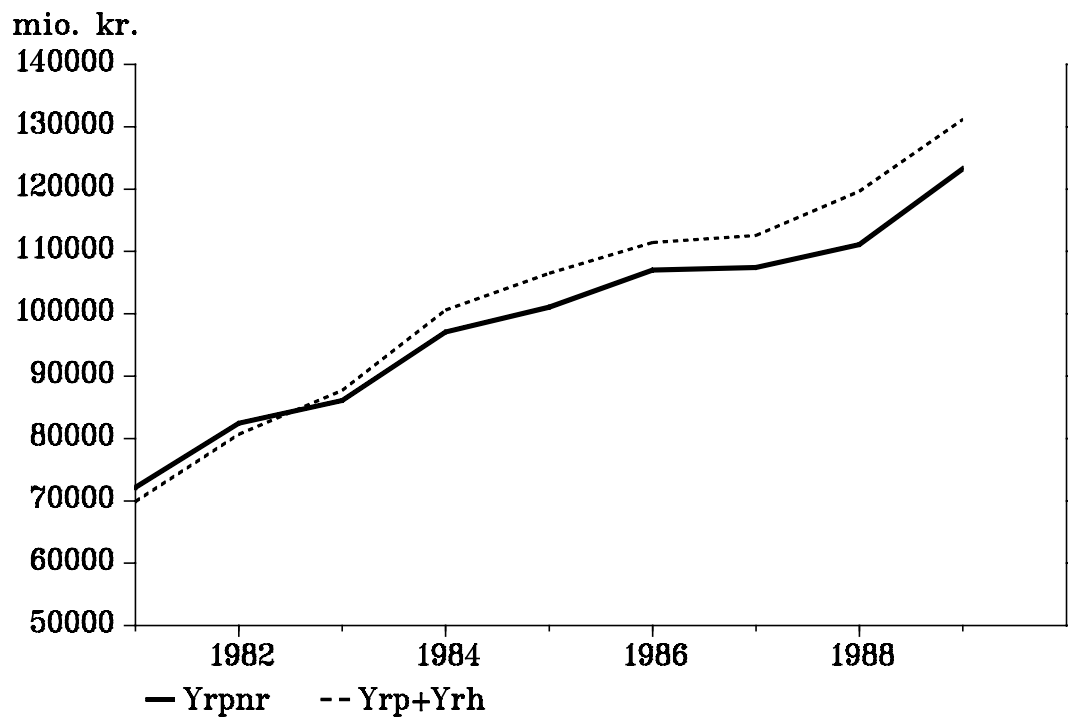
³Jf. *ADAM – En model af dansk økonomi, oktober 1991* (s. 105) og Arbejdsnotat nr. 24 (s. 78 ff.).

Figur 1. Restindkomst i husholdninger: Andel af samlet restindkomst, ADAM-erhverv

Anm. Erhvervene *e*, *ng*, *ne*, *qf*, og *o* er udeladt af figuren. Her er restindkomst i husholdningerne enten nul (*qf* og *o*) eller tilnærmelsesvist nul. Parameteren i ADAM er ligeledes nul.

Figur 2. Restindkomst i husholdninger; nationalregnskab og ADAM

Anm. Nationalregnskabsserien *Yrpnr* findes som *NR*, tabel 4.48, løbenr. 1., jf. DSTB 6245230010.

4. Nye mulige serier

En operationel konklusion heraf synes at være, at nationalregnskabsserien for husholdningernes restindkomst lægges til grund i videre økonomiske analyser. Slægtskabet til $Yrp+Yrh$ er så stærkt, at denne størrelse, evt. med reviderede parametre, kan bruges til modellering af nationalregnskabs serie og til tilbageføring heraf. I denne sammenhæng kan anføres, at tilbageføringen for 1970'erne sandsynligvis kan understøttes med materiale fra Det Økonomiske Sekretariat.

I specifikationen af estimationerne vil én mulighed være at udelade rest-indkomst i selskaberne (ny serie modsvarende ny restindkomst i husholdningerne) ligesom i 1984, jf. indledningen. Det forekommer dog betænkeligt og teoretisk mindre velfunderet således helt at udelade en indkomstkomponent af forbrugsbestemmelsen. En nærliggende mulighed synes at være i stedet at udbygge ideen fra 1986-versionen om at lagge rest- og renteindkomst i forhold til anden indkomst.⁴ Således kunne $Yrp(ny)$ tildeles et kortere lag (evt. slet intet) end øvrig restindkomst, som så måske skulle have et længere lag end nu.

Genoplives sondringen mellem Yrp og Yrs i forbrugsbestemmelsen, må en tilsvarende opdeling af afskrivningerne formentlig også foretages, jf. ligning 1. En sådan kan antagelig ske summarisk uden større tab af information. (Dette sker allerede i skattebestemmelsen.) Det bemærkes i øvrigt, at parameteren 0.9 i ligning 1 afspejler en sådan opdeling. Konstruktionen af Yrp og Yrs efterlader nemlig en restpost, som dog er klart overrepræsenteret af parameteren.

Derimod vil eventuelle forslag om også at opdele formuen nok møde betydelig modstand. Betragtningen er, at påvirkningen af forbruget via formuen i forvejen er meget træg, og at formuen i sidste instans må være ejet af husholdningerne.

5. Renter

Det fremgår af ligning 1, at renteindtægten, $Tipp2$, ikke er opdelt. Denne er henført til husholdningerne – også i skattebestemmelsen. I det nævnte nationalregnskabsmateriale findes der også en opdeling af denne post, som vil kunne lægges til grund. Her foreligger der derimod ikke umiddelbart noget ADAM-materiale til modellering og tilbageføring.

Det kan nævnes, at der for tiden kigges grundigt på bestemmelsen i ADAM af de forskellige rentestrømme. En evt. modellering for husholdningssektoren må passende tage afsæt i dette arbejde. Yderligere kan anføres, at opnå en sådan modellering, synes de væsentlige elementer at foreligge til en opstilling i ADAM af en balance for husholdningssektoren, hvilken kan være af interesse i sig selv.

⁴Jf. Arbejdsnotat nr. 24 (s. 47 ff.).